

Centralizacja kontra obywatel. Opowieść siódma – Miasto-idea w okowach centralizacji

Czy w kryzysie centralizacja władzy jest konieczna, czy groźna dla kontroli obywateli? Czy oddolna samoorganizacja może skutecznie jej przeciwdziałać? Czy samorząd w Polsce daje realny wpływ, czy jest tylko formalnością? Odpowiedzi na te pytania można znaleźć w siódmej opowieści pt. *Miasto-idea w okowach centralizacji* z książki *Wartość kontra chciwość* autorstwa prof. Jerzego Hausnera.

Kryzys wymaga centralizacji?

Pokusa centralizacji rośnie szczególnie w sytuacjach kryzysowych. Politycy często uzasadniają koncentrację władzy koniecznością sprawnego działania lub ochrony przed zagrożeniem. Choć argumentacja ta bywa przekonująca, niesie ryzyko osłabienia kontroli i ograniczenia wpływu obywateli. W tym kontekście kluczowa staje się oddolna samoorganizacja jako przeciwwaga dla nadmiernej koncentracji władzy.

Czy obywatele mają wpływ?

Nawet niewielkie struktury, jak rada rodziców, mogą być przykładem działania wspólnotowego, jeśli naprawdę pełnią swoją funkcję i wyrażają wolę rodziców. Jak zauważa prof. Hausner, w przeciwnym wypadku stają się jedynie fasadą, przypominając narzędzie zarządzania. Problem wynika z braku w Polsce silnej tradycji samorządności, przez co instytucje samorządowe często nie są zakorzenione w praktyce obywateli i bywają postrzegane jako kolejny szczebel administracji.

Podtrzymywalność kluczem do sukcesu?

Zdaniem prof. Hausnera, kluczowe staje się inne rozumienie rozwoju. Nie chodzi o jego „równoważenie” w sensie statycznej równowagi, lecz o podtrzymywalność. Rozwój powinien być procesem dynamicznym, ale jednocześnie takim, który nie prowadzi do dominacji jednego elementu kosztem innych. Nadmierna koncentracja na wybranych obszarach może przynieść skutki odwrotne do zamierzonych. Podobnie jest z działaniami na rzecz środowiska. Zazielenianie miasta nie polega na sadzeniu drzew, lecz na budowaniu świadomości, edukacji i zaangażowania mieszkańców, dzięki którym działania ekologiczne stają się trwałym elementem rozwoju.

Zachęcamy do zapoznania się z publikacją *Wartość kontra chciwość* – [przejdź](#)

„Zadanie publiczne „Wzmocnienie marki i potencjału OEES HUB - rozwój i silna marka think tanku ekonomii wartości” sfinansowane jest ze środków Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w ramach rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018–2030.

Treści odzwierciedlają jedynie opinię ich autora. NIW-CRSO nie jest odpowiedzialny za sposób wykorzystania zawartych w nich informacji.

